

vieri sú, pohanóm i židóm. Pod prikrytím té viery bludné a mrtvé všetko dělajú jako otevření pohané.

A že založení svého šibalstvie mají na zlém základě, na Kainovi. Tak jakož zle stojie a zle jdú, to jim musí od základu ruosti. Ale by byli kromě viery jako zjevní pohané, že by nelezli pod bolesti Kristovy, činíce se jich účastni stránkami a sobiece sobě spolek s Kristem, bez toho pohany byli, nic by to div nebyl, že by to šibalstvie sobě pomocné k užitku těla a světa vedli, když by jedině za dobré měli zemský a časný život, jakož pohané nevědomí mají ty věci za dobré. I kto by je mohl pohaněti z toho, jakž by koli mohli provésti dobré věci těla podlé svého nevědomie, budťo mocí aneb takým šibalstvem a nevědomím? Za nevědomé já bych je měl, Boha v to neuměšuje, kterak on súditi bude nevědomie pohanská podlé své upriemnosti.

Protož jáť tuto vážím za škodu viery umiešené pohanstvie k viere, ješto chce spolčiti aneb účastno býti viery i ďábluo, aby podlé tovarystva, kteréž s ďábly mají, utískali to, což z viery nazievají za dobré, aby vždy viera menšila se a hynula a bezprávím utískána byla od těch, ješto s ďábly držie a viery lstivě pozdravují jako Jidášové. Zakrývajíce svá šeredstvie znamenímí viery a ústním vyznáním, vždy tak vieru moří a hasí v sobě i v jiných a v zapomenutí ji dávají. Skrze lež se jí přičítajíce, sú domáci a smrtedlní nepřietelé viery.

Kapitola šestá

Ale mistr Protiva, mluvě o základu měst, toto praví, že Kain pro vraždu bratra svého udělal jest město. Jehožto vzdělání přičiną jest byla, že lúpežem a násilím zboží shromáždil jest. Protož svých zlodějství jest požíval a sprostnost života lidského nalezením cíle země, vah a mír v chytrost nebo ve lstivost proměnil jest a v porušení přivedl. Cíle země první položil jest a města zdmi ohrazoval jest, a boje se těch, kteréž jest urazil a zlúpil s svú rotú, v svých městech jest shromažďoval. Tak písmo i místrové základ první měst oznamují.

Protož Kainovi se přidává počátek měst a hraduo děláníe, a to z přičiny vraždy, lúpeže a násilé. Nebo Kain pro nenávisť zabil jest bratra svého Abele a učiněn zběhem a tulákem na zemi, boje se za život. Protož najprvé město udělal jest a potom jiné lúpil a násilé jim činil (a těmi lúpeži zboží shromáždili). A lid zlý sobě k zlodějství sebral. A potom jiná města dělal jest, aby je osadě zlodějským lidem mohl se brániti těm, které jest násilím zlúpil. Protož vražda jeho přivedla k dělání měst a města jeho vedla k lúpežóm bezprávným. Nebo nemuož se množstvie zavřieti na městě k válkám jinak než jiné lúpíce násilím i žrátí lúpeže, bráníce se jiným.

Protož jaké mají založení města a hradové v Kainovi, tak stojí, v též šlépěji kráčejíce. Nebo jiní by nemohli měst a hraduo osiesti, jedno vražedlníci a násilníci, lichevníci, kupci, trhovci, šantročníci, ješto se najvíc nevěrami a lakomstvím pickují. Protož založice města a hrady a ustavíce množstvie městské na takých křivotách, takéť jich ostříhati musie skrze násilé a bezprávie jiných, na každý čas připraveni súce k vraždě. Neb vždy na ně běží nepřiezně, bezpráví od jiných i zrady, a oni takové nepřiezně vždy hotovi sú děliti se krví, činíce zlé za zlé. Mají-li město tvrdé k bránění, tehdy lúpi a násilé jiným činie, aby zbohatěli, a těmi bezprávím popudie na se mnohých a tak válku proti sobě zbudí. I přijde jim na to, že se tak zapletú, aby jedině ve krvi a v lúpežích usilovali, tepúce se a k bití ohrady připravujíce. A pakli takové síly nemají a smělosti, aby jiné skrze násilé lúpili a války začínali, ale to v sobě mají, aby netrpěli násilé od jiných. Protož na to všetko množství městské připraveno jest, aby se bránili těm bezprávím s poddáním životuo svých k smrti; jiné zbítí chtiece, sami se k zabití poddávají.

Protož pro zachování životuo a statkuo město udělajíce, musí krev prolévati, a chtiece cizí prolévati, musí své k témuž poskytati. Protož to pokolenie městské a erbové, ješto kryje životuo na hradiech, na tvrziech a na městech, vždy lká ve krvi bratra svého a násilím je dáví. Protož jest pokolenie Kainovo, prvního vražedlníka. A s tiem bytem nemuož se jeho vražda pustiti; nebo založice pokoj života tělesného a prospěch statku

časného i dělati na to města a množstvím je osaditi, i musí přidati příčiny k městu, aby úmysl první došel, aby je vždy hradi-li, vždy nad ním bděli v noci i ve dne, aby jeho nižádný neztekli a jim životuo nezmordoval a zboží jim nepobral. Pakli se kto zjeví, svú nepřezní chtě nětco vzíti neb poškoditi, ihned bez pomeškání zvon svolá všecky, to množství městské, k zabití. Pakli zlapají zloděje aneb zrádce, těm neodpustí aniž se upokojí, dokudž jich krve neprolejí.

Protož od založení počnúce, množstvie městské, aby u pokoji života a zbožie chovali, musí státi na krev každému, kto by jim chtěl na to bezpráví sáhnúti, a na to všecku péci města přidati, aby množstvie, maje se za čím kryti, mohlo se všelikému neštěstí odbiti. A položíce takový zámysl množství městského k zachování života a statku u pokoji, jakož žádají, tehdy neostane v nich žádné přikázání božie, kteréž příleží k milování bližních. Nebo pro svůj pokoj, kterýž chtí za zdí sytý zachovati, některé násilím budou lúpiti, některé lstivě rozličně oklamávati a na protivné sobě sahati, hrdla jim odjímajíce. Nebo poněvadž proto hradí se a okopávají, aby bezprávie netrpěli na životě a na statku, musí vždy zlé za zlé činiti, bráníce se bezpráví.

Protož ta všecka přikázání musí přestúpena býti, kteráž trpělivost přikazují křesťanóm a obranu života a pomstu zapovídají: „Ne sami se bráníce, najmilejší, neboť dí Pán Buoh: Mně pomsta a jáť odplatím. Protož jest-li lačen nepřítel tvooj, nakrm jeho, a jest-li žiezniv, napoj jeho.“ Ta všecka přikázanie božie musí přestúpena býti, když tak za zdí u pokoji to množstvie chce života chovati. A co sami mezi sebou bezprávie mají, v súdiech s sváry dělé skrze práva pohanská, pravdu často sobě nepravú činíce, přestupující přikázání Kristovo, ješto velí přidati plášť k sukni a nechati sváruo v soudiech.

Protož ani k bližním, ani k Bohu neostane nižádné přikázanie Kristovo na tom lidu městském; tak se zlé za zdí chová a v to šibalstvie svorné se uplete. Nebo die miláček Ježíšú: „Toť jest láska božie, abychom v přikázání jeho chodili.“ A jinák milosti jeho nemuožem mieti, jedině zachovávájíce všecka přikázání božie. A když pak jediného nenie na množství městském, tehdá

ovšem milosti božie nemají aniž jie mohú mieti, tak bydléce ve mnohých přestúpeních a v zapleteních takových, pro něž nižádnú stranú nemuož přikázanie božie přistúpiti.

Protož hroznú věc prorok die o nich: „Viděl sem zlost a protivnost v městě. Ve dne i v noci na zdech jeho zlost. A práce prostřed něho a nespravedlnost a násilé. Z ulic jeho nesešla lichva a lest.“ Dosti tvrdý nápis a nesličná pověst na ty, ješto chtí všecko se ctí provésti. Nechť to smaží z sebe tuční a múdří města! Ale by jim kto rovný poslal do rady takový list, toť by se naduli. Ta srdce pýchú prorostlá řekla by: „Haní dobré, haní pány rathúzní.“ Protož nepochybně muož řečeno býti to písmo, že jest viděl zlost a protivnosti v městě, všelikého pokolenie zlost, ješto jest každá protivna velmi Bohu, že takové množství, šibalsky spojené, v němž nižádné přikázanie božie neostává aniž muož miesta mieti v něm podlé toho běhu, v němžto množstvie městské založeno jest, nelze jest s jich úmysly nižádnému přikázání božímu ostati v nich.

Každý mierí lstivě na bratra svého, aby jeho ujal a sobě nahnal, aby jeho lúpil v tom, oč s ním má se děliti, a což u něho vidí sobě libého, aby o to skrze lest hlédal k němu, aby jeho zklamal na tom. Nebo jest všecka věrnost a milost bratrská umrtvena. Protož muž bratra svého loví až do smrti, die Pán Buoh. Protož lichva tu jest hojná i zjevná i v puojčení peněz na dědiny, na lúky na určený rok, aby užil dotud. A nemuož-li vyplatiti na ten rok, ztratí drahú věc za malé puojčenie. A těch běhuo lichevných mnoho mezi sebou mají, ješto bohatější jedni druhými skrze lichvu a bohatí chudé sehlí těmi běhy lichevnými (ač nebude zjevná lichva, ale bude zmalována nějakým milosrdenstvím nazvaným aneb spravedlností).

Protož toho lidu městského pravý jest byl otec Kain na mnohých kusích. Nebo on sprostnost života proměnil jest v lest nalezením vah a měř, jenž před tím tak byl sprostný lid, že snadně směnili sú jedny věci za druhé, nevážíce ani měřiece, až on jim položil, těm zlým, aby pod vahú a pod měřú ceny šly. Protož tento lid v tom má múdrost velikú, aby váhy a miery majíce, někde k sobě větčie měli a od sebe menšie. A pakli miery a váhy pod vyrčením rychtářským musí jíti anebo že jsú pravé, ale nasadí

cenu príliš drahú. A čož vážie alebo mēří, to umējí vše zfalšovati — kořenie v vlhce chovati nebo kameníčka do něho namiesiti, aby těžká na váze malá věc byla; též obilé s plevami zespod smiesí. Tak dábelckú lest jednají jedni proti druhým k oklamání, umējí jednati v trzích, v řemeslech.

Protož z samého břicha Kainovi ten lid se všelikú lstí vyšel jest. Nebo synové Agar, umējíce múdrot, kteráž z země jest, byli sú kupci zeměští a temanští, ale múdrosti boží sú nepoznali. Takéž tento lid pln jest múdrosti zemské smiešené se lstí, ješto posluhuje jich lakomství a ku polapení bratra, aby jeho škodami šťastnějie na světě a prospěšnějí uměl býti, čím lstivějie bratra umie ujíti.

Protož veliká rána viere stala se jest, když tak odporná šibalstva skrže jednaní Antikristovo u vieru umiešena jsú se všelikými přestúpeními a odpornostmi Kristu Ježíšovi, aby jsúce pod koží viery, tak škodně jí na zemi potlačili a k sobě jí přitáhli, aby stála podle nich na jedné šlápěji, až by jí najposléze ujmúce, mezi se ta šibalstva uvedla jí po sobě, rozkazujíce jí, aby jim shovívala, jha těžká na ně nevzkládající. Protož všecka ztracena jest pro ta mnohá zlosynstva, přimiešená k ní skrže lež Antikristovu, jenž sú moc ujala nad věrú. A táhnú jí po sobě a ona nižádné moci v své pravdě nemuož ukázati.

A že ta šibalstva sú základové zeměští. Protož viery se ne snadně pustí, by jie zjevně zapřeli, a právě jí také držeti nebudú aniž mohú podle svého založení a podle svých zámysluov odporných Kristu. Nebo kdyby chtěli v pravdě viere povolití, ona by jim příkopy zasula a okolo měst, hraduov a tvrzí zdi by jim položila a z všeho mordérství i z jiných zvláštostí městských by je vyvekla, v nichž jest moc Antikristova proti Kristovi silna. Nebo kdyby chtěli v pravdě viere povolití, musili by se těch všech věcí pustiti. Protož nyní tak lstivě se viery přidržiece, najspieše s ní tak falešně vuokol puojdú, usty jí a prstem ukazujíce, aby jí držali a opatrně na šibenici vedli.

Protož město jest nádoba jedu mnohotvárného, aby trávilu mnohotvárnú trávenínú své přebyvatele i jiné všechny okolo sebe, aby v smrt uběhli ti, ktož se k nim přivínú jako k sodom-

ským lidem, jenž plá smilstvím, opilstvím a rozkošmi. A všechny pohostinu vcházející bláznivé okolo sebe ztráví svým opilstvím a zlými a porušenými příklady. Téměř všechen lid sedlský v jich pýchu a v lakotu se oblácie a jich lstivým kupectvím se učí a obvyká jich okrase a v rozkoši jich leze. Protož město jako malomocný mnohotvárné barvy malomocenství, ješto rozličně mohú zkaženi býti lidé jich malomocenstvím. Nebo v městě jsú pochotné věci žádostem tělesným, bezpečností těla, rozkoši, poctivost křivá s ochotenstvím lahodným, ale jediné na potkání a těm, ješto pohostinu vcházejí, ale na trh s vlčím zubem proti všem. Protož se na bydlo táhnú mnozí do měst i tovaryství jich obvykají ti, kteříž okolo nich jsú, pasúce se lahodami jich. Protož musí silný muž podle viery býti, ktož jedem rot erbových a městských nebude otráven.

A kněz, vejda mezi ně na to, aby je navedl na pravú cestu, a prvé než on je navede, až oni jeho otráví a svedú jeho svými stoly, podtočujíce huščieho, zasílajíce, lahodíce, až pomalu, nezřetelně kněz ostane na jich cestě. Prvé než on je múdrosti naučí, až oni z něho blázna učiní, až i přijde na to, že oni počnú se jemu posmievati řkáce: „Toť se kněz snoci na kvasu opil, že nemohl s nemocnými mluvití.“ Protož takový stojí mezi nimi jako umrlec. Navedeť šibenici na hrdlo ten lid zpražilý, ješto prvé urozumí knězi nežli kněz jim.

A protož z těchto věcí muožem srozuměti, coť netrpělivost móž zlého na lidi uvěsti a kterak daleko muož je od viery i ode všech ctností odsúdití. Jakož muož známo býti na lidu městském a hradském, že chtěie u pokoji životy a statky zachovati, aby jim na to nemož nižádný snadně sahati, i ohradí město a okopají a osadí je množstvím, aby za zdi a za příkopy mohli sebe uchovati od zlých věcí, jichž trpěti nechti, pakli se nepřizeň zdvihne, aby se množství silně brániti mohlo. A založiece ten zámysl, musí v to ve všecko uběhnúti, nač je přebývání města vede.

Protož přebývání města obalí je v ty nepravosti, kteréž se města přidržie a z něhose rodí. A toho všeho jest základ netrpělivost, že nechti nižádných bezpráví trpěti ani pro Buoh, ani pro

své spasenie. A protož ta netrpelivost jich se nepustí; dokudž zdi na místě stojí, vždy se budú bítí pro svá bezpráví. A dokudž se tak bítí budú, dotud viery nasledovati nemohú. Protož nemuož tak mnoho viery odvrci jedna věc od lidí, jako takový byt množství městského odvrhl trpělivost, nebo bez trpělivosti nelze jest viery pravé držeti. A protož město, ohrazené k uobra- ně, jest najodpornější věc trpělivosti, a největší osídlo jest to město těm, ktož sú z viery dlužni trpěti bezpráví.

Protož s. David viděl jest zlost a protivensvie v městě a upro- střed něho práci. Nebo město své přebývatele napne na mnohú práci a obtieží je mnohými břemeny, aby města stavěli, hradí- li, stříehli jeho ve dne i v noci, bili se a války vedli pro ně. Ta- kých prací mnoho v městech obce trpí. Než pak v hříešiech, kteří v městech sú, velikú práci mají a lakomství každý v svých obchodiech dosti učiní, že mnohú práci musí na se vzíti. A než pýše dosti učiní, co nákladu, co práce na ní naloží! Co pak práce obžerstvie a opilství na ně uvede! Co svárové a nenávisti prá- ce na konšely uvedú! Co na kněžiech práce neužitečné přeběh- ne! A tu všelikú práci hříechové uvodí na města, aby jich břie- mě těžké bylo v nepravostech jich. Protož Pán Ježíš, vida město v tak hrozné práci, plakal nad ním vida, že v té zlé práci již pokoj má — bito jsa, bolestí již nečije.

Ale to by mělo váženo býti, kdyby mohli lidé škody viery zná- ti, odkud jejie zkažení přišlo jest — jediné z toho, co se praví o městech. A kto jest takovou poběhlost těch šibalských rot viere přičetl a zřiedil je věrú skrze lež se všemi odpornostmi jich, ten jest člověk hříecha, syn zatracenie, ješto pohanství zjevného za hříech nemá, anebo jinák Antikrist, domáci, úhlavní nepřítel Jezukristuov, ješto všemi cestami mrtví Jezukrista. Tenť jest ta šibalství odporná městská a jiná včetl u vieru skrze lež, aby ta oklamaná lež, nazvaná věrú, chránila ta všecka zlosynstva, při- čtená lživě Jezukristovi, aby jeho viera pravá ven vyvržena byla skrze ta zlosynství šibalská, jenž oni sú síla Antikristova proti Jezukristovi.

Protož Antikrist zřiedil jest města pod věrú skrze svú lež se všemi nepravostmi jich. A krvavosti městské, co jich jednají,

mrtvice lidí, to jim za službu boží počítá a tu lstivú chválu boží, kterúž jest zřiedil mezi křestany skrze svú vysokú lež, jižto naj- silnější vede v městech — kostely veliké staví, zvony veliké slévá, kněží a žákuov mnoho jest nasvětil, aby uprostřed těch vraždil- níkuo zdála se najslavnější služba Bohu, ale nic výše než samý- mi křiky a notováním v hlasích vymyšlených od kněží a žákuo pyšných a smilných. Protož ten člověk hříecha oslavuje takové množství hříešníkuov chválú boží a řády jeho skrze lež a poko- jí jich svědomí, aby svých hříechuov neměli za hříechy, ale aby najtěžšie hříechy měli za službu boží. A sú-li kteří proti svědomí jich, na to jim odpustkuo dosti dá a vody jim nasvěti a postaví kropáč u dveří, aby ty hříechy smývali z sebe.

Protož kto muož mluvití o zkažení viery aneb počísti odpor- nosti, jimiž jest viera zkažena skrze ta šibalství městská i jiná? Nebo člověk hříecha, pasa se a bohatěje hříechy, řiedí svú lži takové množství hříešníkuov pod vieru. Protož tolik jest mohl úrazuov a odporností viere uvéstí, že jest z lidí vypadla a v ne- známosti a v zapomenutí jest vešla, jako by nebyvala na světě. A najvíce proto, že ten člověk hříecha své úrazy a odpornosti viery oslavil jest světu jako vieru s velmi velikú chválú, aby mohl své úrazy jako chválu a řád boží světu ohlašovati. Protož jemu zisk jest hříechuo množství. Protož mohl jest své bludy za vie- ru světu uvéstí i pase se na ně hojně a bohatě a cti a chvály tiem sobě na světě dobývá. A mnohé národy svú omylností spokojil jest v hříešiech a oslavil jim svú lež jako službu boží.

Kapitola sedmá

Již pak o rotách mnichových řeč nějaká bude. Ačkoli na jich způsob hlediece, mělo by nic protivného mluveno býti, nebo jakožto svět opustivše pro jméno božie, k svrchovaným a du- chovním věcem jsú se obrátili, místa i vsecky příčiny k nábožen- ství zvolivše sobě, jako umrlí světu odlúčení jsú. To jest mno- ho povědieno a daleko jest sáhlo; nebo svět ani k takové službě Bohu nesvolé. Protož aniž bych já co protivného o nich mluvití